

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 994)

Veld	Waarde
Datum vraag	08-05-2026
Onderwerp	Bibliotheek Edam
Fractie(s)	BVNL ONS Belang
Vraag en antwoord	In de presentatie werd te kennen gegeven dat in de kadernota 2025 is besloten door de raad dat er bezuinigd moet worden op de bibliotheek van Edam. Echter bij het nagaan van deze kadernota is dit nergens terug te vinden. Vraag 1 Wat is de reden waarom bibliotheek Edam gesloten moet worden? Antwoord 1 Het college kiest ervoor om te blijven investeren in bibliotheekvoorzieningen voor inwoners van Edam-Volendam. De komende jaren wordt geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van het bibliotheeknetwerk binnen onze gemeente. Zo wordt in Oosthuizen een nieuwe volwaardige bibliotheekvestiging gerealiseerd en is het de ambitie om in de nieuw te bouwen Trimaran in Edam een modern bibliotheek-uitleenpunt terug te brengen. Daarmee blijft ook in Edam een bibliotheekfunctie behouden. Het college vindt het belangrijk dat inwoners toegang houden tot boeken, leesbevordering, educatie en bibliotheekdiensten. De discussie gaat daarom niet over het verdwijnen van de bibliotheekfunctie uit Edam, maar over de wijze waarop deze voorzieningen toekomstbestendig worden georganiseerd. Tegelijkertijd staat de gemeente de komende jaren voor ingrijpende financiële keuzes. De druk op de gemeentelijke begroting neemt toe, terwijl de kosten voor wettelijke taken zoals jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en andere zorgtaken blijven stijgen. Juist omdat een groot deel van deze uitgaven wettelijk verplicht is, wordt de bestuurlijke ruimte om keuzes te maken steeds kleiner. Dat betekent dat het college kritisch moet kijken naar de manier waarop voorzieningen worden georganiseerd, zonder dat de dienstverlening voor inwoners onnodig onder druk komt te staan. Het college constateert daarbij dat drie volwaardige bibliotheekvestigingen binnen één gemeente op relatief korte afstand van elkaar niet noodzakelijk zijn om goede dienstverlening te kunnen bieden. Vanuit de nieuwe wetgeving is dit ook niet nodig. De afstand tussen Edam en Volendam is beperkt en ook na sluiting van de huidige vestiging blijft een volwaardige bibliotheekvoorziening voor inwoners bereikbaar. Daarnaast wordt

ingezet op de terugkeer van een bibliotheekfunctie in Edam via De Trimaran.

Het college kiest daarom voor een sterke en duurzame bibliotheekstructuur waarbij bibliotheekvoorzieningen worden geconcentreerd waar dat logisch is en lokaal aanwezig blijven waar dat toegevoegde waarde heeft. Daarmee wordt niet gekozen voor het afbouwen van de bibliotheekfunctie, maar voor een andere inrichting van het bibliotheeknetwerk die beter aansluit bij de toekomstige behoeften van inwoners én bij de financiële en maatschappelijke uitdagingen waar de gemeente voor staat.

De keuze is daarom niet tussen een bibliotheek in Edam of geen bibliotheek in Edam. De keuze is hoe de bibliotheekfunctie ook in de toekomst bereikbaar, toegankelijk en toekomstbestendig blijft. Het college kiest daarbij voor een sterke bibliotheek in Volendam, een nieuwe bibliotheekvestiging in Oosthuizen en een terugkeer van de bibliotheekfunctie in Edam via De Trimaran. Op die manier blijft de bibliotheek voor alle inwoners van Edam-Volendam beschikbaar, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt behouden voor andere belangrijke maatschappelijke voorzieningen.

Vraag 2

Wat is het financiële effect van deze sluiting?

Antwoord 2

De sluiting heeft een structureel en direct financieel effect.

1) De jaarlijkse huisvestings- en exploitatiekosten nemen af met circa € 75.000 per jaar.

2) Een aanzienlijk deel van de inventaris en inrichting kan worden hergebruikt voor de nieuwe bibliotheekvestiging in Oosthuizen, waardoor investeringen elders binnen de bibliotheekorganisatie beperkt kunnen blijven. Dit laatste is nog niet financieel vertaald omdat dat afhankelijk is van de besluitvorming en de tijdigheid daarvan in relatie tot de inrichting van Oosthuizen.

Daarnaast ontstaat tijdelijk ruimte om het pand in te zetten voor andere maatschappelijke functies gedurende de verbouwing van De Singel. Daarmee wordt voorkomen dat op andere locaties aanvullende huisvestingskosten moeten worden gemaakt. Op langere termijn ontstaat bovendien de mogelijkheid om de locatie (eigendom Wooncompagnie) te herontwikkelen voor woningbouw en/of andere voorzieningen. Het gaat daarmee niet alleen om een bezuiniging, maar ook om een efficiënter gebruik van gemeentelijke middelen en maatschappelijke voorzieningen.

Vraag 3

Is onderzocht wat de sociaal-maatschappelijke effecten zijn van het sluiten van de bibliotheek in Edam, met circa 2.000 leden, op onder andere ontmoeting, leesbevordering, laaggeletterdheid, ouderen, jongeren en sociale samenhang? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is het effect?

Antwoord 3

Er is geen afzonderlijk lokaal onderzoek uitgevoerd naar alle genoemde effecten. Wel is gebruikgemaakt van landelijke inzichten en ervaringen van Bibliotheek Waterland. Daaruit blijkt dat voor veel gebruikers niet de aanwezigheid van een volledige vestiging doorslaggevend is, maar de beschikbaarheid van boeken en een laagdrempelige mogelijkheid om reserveringen op te halen.

Juist daarom wordt ingezet op een bibliotheek-uitleenpunt in De Trimaran. Daarmee blijft de bibliotheekfunctie in Edam behouden. Daarnaast worden ontmoetingsfuncties en maatschappelijke activiteiten niet opgeheven, maar verplaatst naar andere locaties zoals De Singel, de nieuwe Meermin en straks De Trimaran.

Tegelijkertijd moet het college reëel zijn. Elke bezuiniging heeft gevolgen. De vraag is echter niet óf er gevolgen zijn, maar welke keuzes maatschappelijk het meest verantwoord zijn. Wanneer niet wordt gekozen voor deze besparing, zal hetzelfde bedrag elders binnen het sociaal domein gevonden moeten worden. Dat betekent dat andere voorzieningen zoals buurthuiswerk, preventieve ondersteuning, talentontwikkeling of culturele voorzieningen onder druk kunnen komen te staan. Die afweging moet in samenhang worden bekeken.

Vraag 4

Heeft het college ook naar een andere alternatieve invulling gezocht voor deze leden behalve richting Volendam te sturen?

Antwoord 4

Ja. Het college kiest nadrukkelijk niet voor het volledig verdwijnen van de bibliotheekfunctie uit Edam. Daarom wordt ingezet op de realisatie van een bibliotheek-uitleenpunt in de nieuw te bouwen Trimaran. Daarmee blijft ook in de toekomst een bibliotheekvoorziening in Edam aanwezig, terwijl tegelijkertijd structureel wordt bespaard op huisvestings- en exploitatiekosten. Voor de tussenliggende periode is geen volwaardig alternatief uitgewerkt. Daarbij speelt mee dat de afstand tussen Edam en Volendam beperkt is en dat uit onderzoek en ervaringen binnen de bibliotheeksector blijkt dat inwoners bereid zijn voor een bibliotheekvoorziening naar een nabijgelegen kern te reizen. Dit beeld werd ook bevestigd tijdens de presentatie van de onafhankelijk adviseur van Dorpswerk Noord-Holland op 13 februari in De Singel. Daaruit kwam naar voren dat een bibliotheek weliswaar een waardevolle voorziening is, maar niet behoort tot de voorzieningen die het meest bepalend zijn voor de leefbaarheid en het dagelijks functioneren van een kern op loopafstand van inwoners.

Daarnaast moet de gemeente binnen het sociaal domein scherpe keuzes maken. Het college acht het daarom niet verantwoord om voor een tijdelijke periode extra middelen beschikbaar te stellen

	voor een alternatieve bibliotheekvoorziening, terwijl tegelijkertijd op andere maatschappelijke voorzieningen en wettelijke taken een grote financiële druk rust. De keuze die voorligt is dan ook niet tussen een bibliotheek in Edam of geen bibliotheek in Edam. De keuze is tussen het tijdelijk gebruikmaken van de volwaardige vestiging in Volendam en het investeren in een toekomstbestendige bibliotheekfunctie die terugkeert in De Trimaran. Het college kiest daarbij voor een duurzame oplossing die zowel financieel verantwoord als maatschappelijk houdbaar is. Vraag 5. Is voor vervangende locaties van groepen uit de Singel ook naar andere locaties gekeken? En om welke groepen hebben we het precies? Antwoord 5: Ja. Er wordt actief gekeken naar mogelijkheden om gebruikers van De Singel tijdens de verbouwing onder te brengen op alternatieve locaties. Daarbij wordt voortdurend beoordeeld welke locaties beschikbaar zijn en passend zijn bij de aard van de activiteiten. Het betreft de huidige gebruikers van De Singel, waaronder activiteiten van het Club- en Buurthuiswerk (waarvoor het CBW zelf verantwoordelijk is), culturele activiteiten, maatschappelijke bijeenkomsten en overige gebruikers van de buurthuisfunctie. De uiteindelijke invulling is mede afhankelijk van de planning van de verbouwing en de beschikbaarheid van alternatieve accommodaties. Tegelijkertijd moet helder zijn dat de ontwikkeling van De Singel geen doel op zich is, maar een noodzakelijke investering in een toekomstbestendige maatschappelijke voorziening voor Edam. Met de voorgenomen ontwikkeling ontstaat één centrale plek waar preventie, ondersteuning, ontmoeting en zorg samenkomen. Door functies als het Centrum voor Jeugd en Gezin, het Wijksteunpunt, buurthuiswerk en mogelijk huisartsenzorg onder één dak te huisvesten, ontstaat een sterkere voorziening die meer inwoners bereikt, beter toegankelijk is en beter aansluit bij de maatschappelijke opgaven waar wij als gemeente voor staan. Het college begrijpt dat de verbouwing tijdelijk ongemak met zich mee kan brengen voor gebruikers van De Singel. Daarom wordt alles in het werk gesteld om passende tijdelijke oplossingen te vinden. Tegelijkertijd kan het voorkomen dat niet voor iedere activiteit direct een gelijkwaardige alternatieve locatie beschikbaar is. Dat is een onvermijdelijk gevolg van een noodzakelijke ontwikkeling die juist bedoeld is om de maatschappelijke voorzieningen in Edam structureel te versterken en toekomstbestendig te maken. Het college kiest daarbij nadrukkelijk voor het lange termijn belang van inwoners. De tijdelijke overlast die hiermee gepaard gaat,
--	---

	weegt niet op tegen de maatschappelijke meerwaarde van een vernieuwde Singel die de komende decennia een centrale rol kan vervullen in ontmoeting, ondersteuning, preventie en zorg voor de inwoners van Edam.
--	--